



STORTINGET

Innst. 54 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Dokument 8:119 S (2019–2020)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Geir Adelsten Iversen, Siv Mossleth, Willfred Nordlund og Sandra Borch om fungerende person- og varetransport i distriktene

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at nødvendig person- og varetransport i Nord-Norge sikres.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Øystein Langholm Hansen, Kirsti Leirtrø, Sverre Myrli og Ingalill Olsen, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Nils Aage Jegstad, lederen Helge Orten og Elizabeth Åsjord Sire, fra Fremskrittspartiet, Bård Hoksrud, Tor André Johnsen og Morten Stordalen, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune og Siv Mossleth, fra Sosialistisk Venstreparti, Arne Nævra, og fra Venstre, Jon Gunnes, viser til representantforslaget og samferdselsministerens svar av 16. juni 2020.

Komiteen er enig i at en fungerende person- og varetransport over hele landet er et viktig samfunnsansvar. Det har derfor vært viktig å opprettholde et mini-

mum av tilbud selv i krisetider. Komiteen vil vise til brevet fra statsråden, som gir en god oversikt over tiltak som er iverksatt i forbindelse med pandemien.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, vil påpeke luftfartsnæringens store behov for tiltak. Regjeringen har satt i verk en rekke tiltak for å bidra til at næringen skal komme gjennom krisen, og for å opprettholde en akseptabel tilgjengelighet for flypassasjerer og næringsliv.

Et annet flertall, komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, vil påpeke Hurtigrutens viktige rolle for gods- og persontransport.

Dette flertallet vil også peke på betydningen av prosessen som er satt i gang for å kartlegge Nord-Norges transportbehov i fremtiden.

Et tredje flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, legger vekt på at departementet har en tett dialog med Hurtigruten med mål om at alle skip skal tilbake i drift så snart det lar seg gjøre.

Et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil peke på at avviket fra daglige seilinger av kystruten i forbindelse med koronasituasjonen har ført til store problemer for godsforsendelsene mellom de 34 anløpsstedene.

Dette flertallet viser til den vanskelige situasjonen både person- og varetransporten i Distrikts-Norge

er kommet i på grunn av koronarestriksjoner. Brevet fra statsråden er datert 16. juni 2020. Etter den tid har situasjonen dessverre forverret seg.

Et femte flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil påpeke at situasjonen for transport i Distrikts-Norge nå er svært uforutsigbar og ustabil. Flytilbudet må styrkes i Nord-Norge, da mange passasjerer opplever at bestilte billetter blir kansellert med kort varsel og avreise flyttes noen dager ut i tid.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser for øvrig til Representantforslag 26 S (2020–2021), som er til behandling i Stortinget, med forslag fra Arbeiderpartiet om at forpliktelser knyttet til godstransport og lokal passasjertrafikk med kystruten omgående opprettholdes med minimum 50 pst. av kapasiteten.

Disse medlemmer mener at dette betyr ekstra utgifter, og at reisevirksomhet innad i landet er nesten umulig å planlegge. Et av tiltakene kan være at fylkeskommunene i nord tildeles ekstra midler for å styrke kollektivtilbudet på grunn av de få flyavgangene. Godstilbudet må opprettholdes. Det er en uttalt målsetting at mer gods skal overføres fra veg til sjø. I denne situasjonene skjer det motsatte. Disse medlemmer mener at det må settes i verk tiltak raskt for å styre godsstrømmen fra veg til sjø. Kystruten er et viktig alternativ for både gods og passasjerer når uvær gir stengte veger og mindre framkommelighet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til den viktige funksjonen kystruten har for mange lokalsamfunn langs kysten. Disse medlemmer merker seg at Samferdselsdepartementet har funnet en løsning innenfor de økonomiske rammene i statsbudsjettet for 2020 som i størst mulig grad ivaretar lokalsamfunnene på strekningen Bodø–Kirkenes. Disse medlemmer forventer at aktiviteten og antall avganger trappes opp så raskt som mulig og så snart det er økonomisk handlingsrom til det.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er svært bekymret for situasjonen langs kysten vedrørende kyst-ruten og løsninger for godstransporten. Flertallet mener derfor at det er viktig å få på plass løsninger som sikrer at godset kommer frem, og at det blir en bedre regularitet i anløpene. Flertallet mener det snarest mulig bør vurderes løsninger på kort, mellomlang og lang sikt for hvordan man kan frakte godset langs hele strekningen. Dette for å gjenopprette og opprettholde tilbudet til befolkningen og næringslivet langs kysten.

Komiteen mener det er et grunnleggende offentlig ansvar å investere i samferdselstiltak slik at Norge får sikker, effektiv og miljøvennlig infrastruktur. Det er viktig og riktig å legge til rette for at det skal bo folk i hele landet. Derfor må det offentlige i utfordrende situasjoner bidra til at person- og varetransporten fungerer, slik at grunnleggende samfunnsfunksjoner, sikkerhet og beredskap ivaretas i hele landet.

Komiteen ønsker å ta vare på transport- og kommunikasjonstilbudet på en måte som gir gode ringvirkninger for næringslivet og i hverdagslivet til folk. I en tid med behov for store omstillinger i norsk økonomi er god infrastruktur en nøkkelfaktor for at næringslivet og verdiskapningen skal lykkes – i hele landet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at en fungerende person- og varetransport over hele landet er et viktig samfunnsansvar. Nå oppstår det stadig nye utfordringer med å få person- og varetransporten til å fungere tilfredsstillende, spesielt i distriktene og i griségrende strøk. Uten tiltak for å sikre tilstrekkelig person- og varetransport over hele landet varsles det en krise etter koronakrisen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Hurtigruten fra henholdsvis 24. og 27. oktober kun vil betjene strekningen Bodø–Kirkenes–Bodø med to skip. Ordningen gjelder til noe annet er bestemt. Hurtigrutens reduksjon i rutetilbudet langs kysten, også etter at de mest inngripende koronatiltakene nå er over, gjør at både person- og varetransporten langs kysten er sterkt redusert i mange kystsamfunn. Det er uttrykt bekymring gjennom Norske Havner om at denne situasjonen vil gi utfordringer i tiden som kommer.

Disse medlemmer er bekymret for at en delvis nedstenging av kystruten vil føre til at et endret og uønsket alternativ etablerer seg ved at godstransport flyttes fra sjø til vei. Dette er i strid med Stortingets mål om å flytte mer gods over på kjøll og bane.

Disse medlemmer er kritiske til at de midlertidige ordningene med avgiftsfritak og avgiftslettelser for luftfarten utgår ved nyttår. Luftfartsnæringen er fortsatt i en kritisk og uavklart situasjon, og de midlertidige ordningene bør derfor videreføres etter 1. januar 2021.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at nødvendig person- og varetransport i Nord-Norge sikres.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kyststruten opprettholdes med seks skip og anløp i alle havner mellom Bergen og Kirkenes.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at nødvendig person- og varetransport i Nord-Norge sikres.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at kyststruten opprettholdes med seks skip og anløp i alle havner mellom Bergen og Kirkenes.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:119 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Geir Adelsten Iversen, Siv Mossleth, Willfred Nordlund og Sandra Borch om fungerende person- og varetransport i distriktene – vedtas ikke.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 3. november 2020

Helge Orten

leder

Elizabeth Åsjord Sire

ordfører



**DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
TH/ imv

Vår ref
20/1312-

Dato
16. juni 2020

Representantforslag 119 S (2019-2020) fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Geir Adelsten Iversen, Siv Mossleth, Willfred Nordlund og Sandra Borch om fungerende person- og varetransport i distriktene

Jeg viser til brev av 3. juni 2020 der transport- og kommunikasjonskomiteen ber om min vurdering av representantforslag 119 S (2019-2020) fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Geir Adelsten Iversen, Siv Mossleth, Willfred Nordlund og Sandra Borch om fungerende person- og varetransport i distriktene.

Representantene fremmer følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen sørge for at nødvendig person- og varetransport i Nord-Norge sikres.

Bakgrunnen for forslaget er reduksjonen i tilbudet av matvaretransport som følge av at Brings tilbud er falt bort, samt det reduserte transporttilbudet fra Hurtigruta og innen luftfart.

Luffartsnæringen er svært hardt rammet av koronakrisen. Regjeringen har derfor satt i verk en rekke tiltak for å bidra til at næringen skal kunne komme gjennom krisen, og for å opprettholde en akseptabel tilgjengelighet for flypassasjerer og næringsliv. På viktige innenriksruter der det ikke lenger er grunnlag for et kommersielt tilbud, har staten gått inn og sikret et minstilbud gjennom offentlig kjøp. Dette sikrer et grunntilbud av flyruter over hele landet, og vi har fortløpende justert hvis det har vært behov for økt kapasitet for blant annet pasientreiser i nord. For flyrutene der staten kjøpte tjenester allerede før krisen – FOT-rutene – har staten kompensert for differansen mellom bortfall av inntekter og reduserte kostnader. Det er også etablert en statlig lånegaranti på til sammen 6 milliarder kroner til flyselskap med norsk driftstillatelse. I tillegg har man hatt fritak fra en rekke avgifter.

Av beredskapshensyn stengte Avinor ni kortbaneflyplasser for kommersiell trafikk den 18. mars. Beredskapen for ambulansefly ble ivaretatt. Alle disse flyplassene ble gjenåpnet 1. juni. I revidert nasjonalbudsjett har regjeringen foreslått å styrke Avinor med 5 mrd. kr slik at selskapet blir i stand til å gjennomføre igangsatte investeringsprosjekter og prosjekter som har betydelige kostnader eller gevinsttap ved å bli utsatt.

Den gradvise gjenåpningen av samfunnet som er i gang, vil trolig føre til økt etterspørsel etter flyreiser og bedre lønnsomhet for flyselskapene i å tilby flyruter på rent kommersielt grunnlag. Regjeringen vil samtidig fortløpende vurdere behovet for offentlig støtte og andre tiltak for sikre et fungerende flyrutetilbud i hele landet.

Når det gjelder det statlige kjøpet av tjenester på kystruten Bergen-Kirkenes, så omfatter det et transporttilbud for passasjerer som reiser mellom angitte anløpssteder, samt et tilbud om godstransport nord for Tromsø. Hurtigruten tilbyr likevel normalt godstransport langs hele kystruten med anløp hver dag. Koronakrisen har truffet Hurtigruten hardt, og Samferdselsdepartementet har derfor godkjent at selskapet seiler en redusert rute med to skip mellom Bodø og Kirkenes frem til 15. juni. Fra 16. juni har Hurtigruten annonsert at de vil seile med fire skip i ordinær rute mellom Bergen og Kirkenes. Hurtigruten vil da igjen betjene alle 34 kystrutehavnene. For havnene mellom Bodø og Kirkenes vil regulariteten bli lik slik den har vært siden mars, med anløp hver tredje dag. Departementet er i tett dialog med Hurtigruten med mål om at alle 11 skip skal tilbake i drift så snart det lar seg gjøre.

Hva angår koronautbruddet og persontrafikk på jernbane, har regjeringen foreslått samlet sett om lag 1,5 mrd. kroner for å sikre et tilstrekkelig godt rutetilbud. For transport av gods på jernbane har utbruddet av koronaviruset påvirket denne i mindre grad, og transport av gods på Nordlandsbanen går som vanlig. Det er også innvilget utsettelse av spor- og terminalavgifter for godsoperatørene på jernbane, som vil avhjelpe situasjonen.

Når det gjelder leveranser av matvarer, som representantene tar opp spesielt, ivaretas den av kommersielle aktører til vanlig og også i kriser, og er ikke statens ansvar. Næringen har god robusthet og har vist stor fleksibilitet i situasjonen som har oppstått som følge av koronakrisen.

Etter mitt syn er nødvendig person- og varetransport i Nord-Norge allerede sikret gjennom tiltakene som er satt i gang. Samferdselsdepartementet overvåker likevel utviklingen nøye, og vurderer fortløpende behovet for tiltak for å sikre et samfunnskritisk minimumstilbud av transport i Nord-Norge, så vel som i landet for øvrig.

Med hilsen



Knut Arild Hareide

